

פוקד עון אבות על בנים. (ל"ד ז)

ובחז"ל ברכות ז' הקשו קראי אהרדי, כתיב פוקד עון אבות על בנים, וכתיב ובנים לא יומתו על אבות, ומסקינן כאן כשאוחזין מעשי אבותיהם בדיהם יש עליו עון אבותיו עד ארבעה דורות, על שלשים ועל רבעים. וכשאין אוחז מעשי אבותיו לא נפקד עליו שום עון. למדים אנו מזה, שביותר צריך האדם להזהר שלא להכשל באותן העונות שאביו נכשל בהן, למען לא יזכרו עליו עונות אבותיו. והנה ידוע דעון בטול תורה, וחטא לשון הרע ורכילות וגזל, אין לך אדם שנצול מהן, ובודאי האבות לא נזהרו בזה כראוי, ומסתמא נכשלו בהן, וא"כ אם גם אנו לא נזהר בהן, הלא יזכרו עון אבותינו עלינו עד ארבעה דורות. וע"כ עלינו להחזיק ולהתגבר בכל יכלתנו, שלא לבטל זמננו לריק, ורק ללמוד וללמד תורת ד', וממילא שלא נכשל בעון לה"ר ורכילות וכיוצא בהם.

ויקהל

והנשאם הביאו את אבני השם וגו'. (ל"ה כז)

וכרש"י בשם מדרש, א"ר נתן מה ראו נשיאים וכו', אלא כך אמרו נשיאים, יתנדבו צבור מה שמתנדבין ומה שחסרים אנו משלמים אותו. כיון שהשלימו צבור את הכל, שנא' והמלאכה היתה דים, אמרו נשיאים, מה עלינו לעשות, הביאו את אבני השם, לכך וכו' ולפי שנתעצלו מתחלה נחסרה אות משמם, והנשאם" כתיב.

והנה כאן בשביל שנתעצלו קמצה התורה אות, "יוד", ואצל נדבת הנשיאים בפ' נשא האריכה התורה בנדבת כל נשיא כפרשה מיוחדת ולא כללה אותם ביחד, אם כי נדבותיהם היו שוות, וכ"ז ללמדנו בא, כמה חביב להקב"ה ענין שכני האדם עושים אותו בזריזות ובחבורה עם הצבור ואינם מתנאים איש על אחיו, אף אין בהם קנאה ותחרות.

כאן התעצלו הנשיאים להשתתף את הצבור בנדבתם נחסרה אות משמם, ושם הביאו כולם נדבותיהם ברצון, הקציבה התורה עבורם מקום

מעשי למלך

לילה אחד ורוצה הוא לדעת את כל הענינים ולהכניס תקונים בביתו! כלום יש בדעת כבודו להעתיק דירתו לביתי בקביעות?

ויש שה' ממשיך את האדם לתנוק המונח בעריסה, צועק ומבעט ברגליו, מעקם שפתיו כאלו הוא כועס וחושב שהוא, "כל יכול", אבל באמת רפה אונים הוא לגמרי, כמו מי שידיו אסורות ורגליו לנחושתיים הוגשו.

נכבד ולא קמצה לא רק באותיות אלא גם בפרשיות שלמות, לכל נשיא ונשיא פרשה מיוחדת.

כל איש ואשה אשר נדב לבם אותם וגו'. (ל"ה כט)
התורה פרסמה את כל אלה אשר הביאו נדבות למלאכת אוהל מועד.

ובנחמיו נתפרסמו לדראון האדירים של העירה תקוע, שלא הביאו צוארם כעבודת אדוניהם, עיין ברש"י שם (נחמיו ג'). נכר מהספור שהעניינים והבע"ב עזרו בכנין החומה, ורק האמידים השתממו ויכתבו בשביל זה לדראון עולם. והנה לו קמו עתה מקבריהם, וראו איך שנכתבו במפר נחמיו' לחרפה, היו נותנים כל מחמדיהם וכלכד שימחו מן הספר. ללמדנו, שכל מי שעושה טובה הקב"ה מפרסמו לטובה, ולהיפך מי שמונע עצמו מלהשתתף בכנין המקדש, וכימינו, בהחזקת התורה, הקב"ה מפרסמו לחרפה. וע"כ על כל או"א להשתתף במאודו להחזקת הישיבות שלהומת ברזל ולבתי מקדש מעט נחשבו אצלנו א).

פ ק ו ד

בקע לגלגלת מהצית השקל בשקל הקדש וגו'. (ל"ח כו)
ויהי מאת כבר הכסף לצקת את אדני הקדש וגו'. (ל"ח כז)
צוה הקב"ה לעשות מן הנדבות הללו האדנים, שעליהם יעמוד גוף המשכן, והוא כדי שיהי' לכל ישראל חלק בזה. וכן הדין עם הלומדים את התורה והמחזיקים אותה, כזה כן זה מסייעים לקיום העולם ושניהם שותפים בזה.

והנה היצה"ר משתדל בכל כחו להסית את הלומדים לבל ילמדו, ואת המחזיקים לבל יחזיקו בידי הלומדים. ומכיון שהוא רואה שהלומדים אינם נשמעים לו, שם פניו אל הבע"ב המחזיקים, ופאן מצליחים מעשיו לרפות ידי המחזיקים, בשביל שאינם יודעים גודל חובתה של החזקת התורה אא).

מ ע ש י ל מ ל ד

הערת המסדר:

א) ועל המאמר הזה חזר הרבה פעמים. ופעם באספה רבה הי' מכנס באידיש, די בעלי בתים פון יענער שטעדטעלע אין תנ"ך ולא הי' נוקב את העירה בשמה, זרבים משומעי דברו תמהו איש אל אחיו, כלפי איזו עירה הדברים אמורים? ... אא) וכעין זה איתא בזה"ק על הפסוק "וירא כי לא יכול לו ויגע בכף ירכו", (הובא למעלה בפ' וישלח על הכתוב הזה) כי המלאך של עשו התאבק עם יעקב אבינו להפריעו מלמוד התורה. וירא כי לא יכול לו, מכיון שלא יכול להתגבר על